KORKEASAAREN ELÄINTARHA

TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 2012

I ELÄINTARHAN JOHTAJAN KATSAUS VUOTEEN 2012 ... 3
II KORKEASAARI PÄHKINÄNKUORESSA ... 4
III ELÄINTARHAN JOHTOKUNTA ... 6
IV HENKILÖSTÖ ... 7
V ELÄIMET JA LUONNONSUOJELUTYÖ ... 9
VI ASIAKASPALVELU, TAPAHTUMAT JA KÄVIJÄT ... 11
VII RAKENTAMINEN JA YMPÄRISTÖ ... 13
VIII TALOUSTILANNE JA TUNNUSLUVUT ... 14

I ELÄINTARHAN JOHTAJAN KATSAUS VUOTEEN 2012

Vuosi 2012 oli Korkeasaaren eläintarhan ensimmäinen uuden yleissuunnitelman (2012–2022) mukainen toimintavuosi. Eläintarha käynnisti suunnitelman mukaisesti viiden uuden hankkeen suunnittelutyön yhteistyössä HKR:n kanssa. Hankesuunnitelmat päätettiin laatia Australian alueesta, Suomen ja Euroopan alueesta, Amazonia-talon peruskorjauksesta ja temaattisesta uudistamisesta, informaatiojärjestelmästä sekä koko saaren kattavasta puisto- ja aluesuunnitelmasta, joka käsittää myös saaren kunnallisteknisen ja logistiikkasuunnittelun. Päämääränä on kehittää eläintarhaa aiempaa suurempina kokonaisuuksia ja luoda edellytykset yhä tehokkaammalle ympärivuotiselle toiminnalle.

Hankesuunnittelussa otetaan huomioon entistä tarkemmin kaupunkikuvaan sekä liikenneyhteyksiin liittyviä tekijöitä (Isoisänsilta, Kruunuvuoren sillat, maaliikenteen solmukohdan siirtyminen vuodesta 2015 alkaen Kalasataman metroasemalle). Tältä osin suunnittelutyö on nojannut kiinteään yhteistyöhön Kaupunkisuunnitteluviraston kanssa.

Korkeasaaren eläimistön uusia tulokkaita ovat olleet mm. kolme erittäin uhanalaisen lumileopardin pentua (Eloisa, Esha ja Eve), uusi aasianleijona, äärimmäisen harvinaiset balinkottaraiset sekä visenttilauman jatkuvuuden takaava Tallinnasta saapunut sonni. Amazonia-talon uusiminen käynnistyi rakennuksen teemoja täydentävillä Karibian alueen riutta-akvaariolla sekä Amazon-joen kalastoa esittelevillä biotooppiakvaarioilla.

Lisäksi tärkeää on huomata, että eräänä suomalaisen eläinsuojelun merkkipaaluna voidaan pitää Palosaaren karanteenirakennuksen peruskorjauksen valmistumista vuoden 2012 kesällä. Villieläinsairaalaksi kunnostettu vanha karanteenitila voi ottaa vastaan vuosittain noin 1000 loukkaantunutta villieläinpotilasta. Korkeasaari liittyi myös vuoden 2012 keväällä Suomenlahden öljyntorjuntaorganisaatioon varustamalla Palosaaren yksikön öljyyn likaantuneiden lintujen ja merinisäkkäiden puhdistusvälineistöllä ja olemalla mukana kansainvälisessä Itämeren valtioiden Balex-öljyntorjuntaharjoituksessa.

Korkeasaari uudisti omaa organisaatiotaan perustamalla uuden Kiinteistö- ja ympäristöyksikön, joka vastaa eläintarhan puistoista, vihersuunnittelusta ja rakennusten kunnossapidosta. Uusi yksikkö myös koordinoi uudisrakentamista saarella.

Korkeasaaren eläintarhan johtokunta tutustui Ranskan Beauvalin ja Douén eläintarhojen uudistustyöhön. Eläintarhan johtaja osallistui maailman eläintarhaliiton vuosikokoukseen Australian Brisbanessa ja neuvotteli tässä yhteydessä Korkeasaaren uuden Australia-alueen lajistosta useiden aasialaisten eläintarhojen kanssa.

Jukka Salo
Eläintarhan johtaja

II KORKEASAARI PÄHKINÄNKUORESSA

Pinta-ala:	24 hehtaaria
Henkilöstön määrä:	73 vakanssia
Eläinlajien määrä:	noin 150
Kävijämäärä:	vuosittain noin 430 000 – 550 000 kävijää
Aukioloajat:	kesällä klo 10–20, talvella klo 10–16
Sitovat toiminnalliset tavoitteet:	vuosittainen aukiolotuntien määrä 2793 tuntia
Tuottavuuden tunnusluku:	toimintakate/asukas
Erityistä:	Korkeasaaren eläintarhan yhteydessä sijaitsevassa Palosaaren villieläinsairaalassa hoidetaan vuosittain noin 1000 loukkaantunutta luonnonvaraista eläintä.

Missio

Korkeasaaren eläintarha edistää luonnon monimuotoisuuden säilymistä. (Monimuotoisuuden säilymistä edistetään mm. ylläpitämällä monipuolista eläinkokoelmaa luonnonmukaisissa oloissa, noudattamalla eläintenhoidon uusinta tietämystä, painottamalla erityisesti uhanalaisia ja harvinaisia lajeja lajivalikoimassa ja edistämällä tällaisten lajien saattamista takaisin luontoon sekä harjoittamalla opetus- ja valistustyötä.)

Visio

Korkeasaaren eläintarha on ympäristönsuojelustaan tunnettu, aktiivinen ja elämyksellinen biopuisto.

Strategia

1) Korkeasaari tunnetaan uhanalaisten eläinten ja elinympäristöjen puolestapuhujana
2) Korkeasaaressa vierailee entistä laajempi kirjo asiakkaita ympäri vuoden,
3) Korkeasaari on aktiivinen ja yleisilmeeltään moderni eläintarha,
4) Korkeasaaressa on osaava, uusiutumiskykyinen ja hyvinvoiva henkilökunta.

Arvot

Monimuotoisuuden suojelu, Ympäristötietoisuus, Elämyksellisyys, Asiakaslähtöisyys, Eläinten hyvinvointi

Korkeasaaren historiaa

Korkeasaaren eläintarha on yksi Euroopan vanhimmista moderneista eläintarhoista: Korkeasaaren eläintarha perustettiin jo vuonna 1889. Saaren puistoon oli kuitenkin sijoitettu eläimiä jo ennen varsinaisen eläintarhan perustamista: saarta vuodesta 1883 lähtien hallinnoinut Helsingin Anniskeluyhtiö oli kunnostanut saarta rakentamalla uusia rakennuksia ja vuonna 1884 valmistuneen Ravintola Pukin edustalla oli kaksi haukkaa häkkeineen. Ensimmäiset karhut saapuivat vuonna 1888 ja orvot jääkarhunpennut vuonna 1890. Kun eläintarha päätettiin perustaa juuri Korkeasaareen vuonna 1889, uusia eläimiä saatiin runsaasti lahjoituksina: saareen saatiin alkuvuosina muun muassa metsäpeuroja, kulta- ja hopeafasaaneja sekä kaksikyttyräinen kameli.

Eläintarha siirtyi Helsingin kaupungin omistukseen Helsingin alkoholiliikkeeltä vuonna 1920 – syynä oli edellisenä vuonna 1919 voimaan tullut kieltolaki, joka rajoitti alkoholin myyntiä. Ensimmäinen maailmansota oli riepotellut tietenkin myös eläintarhaa, ja rehupulan vuoksi uusia eläinlajeja ei voitu hankkia ennen 1930-lukua. Pian tämän jälkeen alkanut toinen maailmansota keskeytti jälleen eläintarhatoiminnan. Eläintarhan toiminta pääsi oikeastaan kasvamaan ja käynnistymään toden teolla vasta jälleenrakennuskaudella: eläimiä pystyttiin tuomaan ulkomailta, ruokapula helpotti, omat eläimet lisääntyivät ja säännöllinen lauttaliikenne aloitettiin vuonna 1949. Myös uusia rakennuksia voitiin rakentaa: karhulinna valmistui vuonna 1952, apinatalo vuonna 1956 ja kissalaakson ensimmäiset aitaukset vuonna 1964.

125-vuotisen historiansa aikana Korkeasaaren eläintarha on muuntunut kansan huvittelu- ja retkipuistosta eläintarhaksi ja edelleen – vuonna 2012 valmistuneen ja hyväksytyn yleissuunnitelman mukaisesti – *biopuistoksi*. Korkeasaaresta on tullut useiden uhanalaisten lajien suojapaikka, opetuskeskus ja aktiivinen toimija luonnon- ja ympäristönsuojelun alalla. Korkeasaari tarjoaa kodin noin 150 lajille ja yhteensä noin 2000 eläinyksilölle. Matkan varrella sekä tehtävät, asenteet että suhde eläimiin ovat muuttuneet merkittävästi: käsitykset eläinten hyvinvoinnista, monimuotoisen geeniperimän ylläpitämisestä, yleisön suhteesta eläimiin ja eläinten tarvitsemista resursseista ovat muuttuneet merkittävästi. Korkeasaaren eläintarha osallistuu kansainväliseen yhteistyöhön useiden uhanalaisten eläinten kasvattamisessa ja lisäännyttämisessä ja on niin ikään mukana useissa paikallisissa suojeluhankkeissa sekä tarhassa kasvatettujen eläinten luontoonpalautushankkeissa: Korkeasaaren eläintarhasta on viety muun muassa alppikauriita Itävallan Alpeille, visenttejä Venäjälle, ilveksiä Puolaan sekä tunturipöllöjä ja maakotkia sopiville elinpaikoille Suomessa. Korkeasaaren eläintarha kuuluu EAZA:an ja WAZA:an, jotka ovat eläintarhojen ja akvaarioiden keskusjärjestöjä. Järjestöt järjestävät vuosittaisia konferensseja, tapaamisia, koulutusta ja auditointia, joihin myös Korkeasaari osallistuu.

Lisäksi on syytä maininta, että eläintarhatoiminta on tarkoin lailla säädeltyä: Korkeasaarta, kuten muitakin eläintarhoja ja -näyttelyitä, koskevat sekä eläinsuojelulaki (247/1996) että eläintarha-asetus (2/EEO/2003). Eläinsuojelulain nojalla eläintarhatoiminnan harjoittamista varten on haettava lupaa aluehallintovirastolta. Lisäksi eläinsuojelulain mukaisesti eläintarhan tulee

osaltaan edistää luonnonvaraisen eläimistön suojelua ja biologisen monimuotoisuuden säilymistä. Tässä tarkoituksessa eläintarhan tulee antaa yleisölle tietoa näytteillä pidettävistä lajeista ja niiden luonnollisista elinolosuhteista. Eläintarhan tulee lain nojalla lisäksi osallistua: 1) eläinlajien suojelua edistävään tutkimukseen; 2) eläinlajien suojelutaitoihin liittyvään koulutukseen; 3) lajien suojeluun liittyvään tietojen vaihtoon; tai 4) milloin se on tarkoituksenmukaista, eläinlajien vankeudessa kasvattamiseen, kannan uudelleen istuttamiseen tai lajien luontoon palauttamiseen. Eläintarha-asetuksella puolestaan asetetaan eläintarhoille varsin runsaasti vaatimuksia esimerkiksi eläinten pito-olosuhteiden suhteen.

III ELÄINTARHAN JOHTOKUNTA

Eläintarhan johtokunta

Vuoteen 1989 saakka Korkeasaaren eläintarha oli osa Helsingin kaupungin liikuntavirastoa, mutta tuolloin Korkeasaaresta muodostettiin itsenäinen virasto. Korkeasaaren eläintarha kuuluu Helsingin kaupungin sivistys- ja henkilöstötointa johtavan apulaiskaupunginjohtajan rooteliin, ja eläintarhaa johtaa eläintarhan johtokunta. Vuosi 2012 oli valtuustokauden viimeinen, ja ensi vuonna aloittaa uusi johtokunta.

Vuonna 2012 eläintarhan johtokunnan kokoonpano on seuraavanlainen:

Tarja Nyberg (Kokoomus)
Jani Luoto (Kokoomus)
Sonja Jäntti (Kokoomus)
Marko Ronkainen (Vihreät)
Heikki Tuurala (SDP)
Vesa Koskela (Kesk.)
Jussi Halla-Aho (PerusS)
Sanna Hellström (Vihreät)
Marjatta Vasara (Vas.)

Eläintarhan puheenjohtajana toimi Sanna Hellström ja varapuheenjohtaja Marjatta Vasara. Kaupunginhallituksen edustajana kokouksiin on osallistunut kaupunginhallituksen edustajan Tatu Rauhamäen varajäsen Lea Saukkonen.

IV HENKILÖSTÖ

Korkeasaaren eläintarhan henkilökunta

Korkeasaaren eläintarhassa on 73 vakanssia, mutta erityisesti vilkkaan kesäsesongin aikana työntekijöiden määrä nousee noin 130 henkilöön. Henkilöstömäärä on pysynyt pitkään samana ja tulevaisuudessa se nähdään tarpeen pitää ennallaan..

Korkeasaaren eläintarha jakautuu johtosäännön mukaisesti johtokunnan päättämiin yksiköihin. Yksiköitä on neljä: hallintoyksikkö, eläintenhoitoyksikkö, ympäristönhoito- ja kiinteistöyksikkö sekä asiakaspalvelu- ja markkinointiyksikkö.

Hallintoyksikkö vastaa viraston yleishallinnosta, taloudesta, henkilöstöasioista ja päätöksenteosta sekä avustaa eläintarhan johtajaa ja yksiköitä niiden tarvitsemissa hallinnollisissa tukipalveluissa. Hallintotehtäviin kuuluu mm. sopimusasiat, yleis-, talous-, henkilöstö ja tietohallinnosta huolehtiminen sekä eläintarhan johtajan avustaminen strategisessa suunnittelussa. Myös valvonta ja lipunmyynti kuuluvat hallintoyksikölle. Hallintoyksikössä työskentelevät suunnittelija, taloussihteeri, kanslisti, atk-asiantuntija, autonkuljettaja ja kolme valvoja-lipunmyyjää, ja hallintoyksikköä johtaa hallintopäällikkö.

Eläintenhoitoyksikkö vastaa eläintarhan lajistosta, sen ylläpidosta, kehittämisestä ja hyvinvoinnista sekä osallistuu luonnon biologisen monimuotoisuuden säilyttämiseen sekä koti- että ulkomailla. Eläintenhoitoyksikköä johtaa intendentti, ja yksikössä työskentelee 2 kuraattoria, eläinlääkäri, työnjohtaja ja 32 eläintenhoitajaa.

Ympäristönhoito- ja kiinteistöyksikkö vastaa eläintarhan ympäristön rakentamisesta ja kunnossapidosta sekä eläintarhatoiminnan piiriin kuuluvien kiinteistöjen, rakenteiden ja laitteiden kunnossapidosta. Yksikköä johtaa puutarhuri, jonka alaisuudessa työskentelee kiinteistöinsinööri, neljä kiinteistönhoitajaa, puuseppä, maalari, kolme puutarhuria ja neljä aluehuoltomiestä.

Asiakaspalvelu- ja markkinointiyksikkö huolehtii eläintarhan asiakaspalvelusta, markkinointiviestinnästä sekä eläintarha- ja luontotietouden tarjoamisesta asiakkaille ja tiedotusvälineille. Asiakaspalveluyksikön työntekijät ohjaavat, opastavat, tiedottavat ja tuottavat eläintarhan tapahtumat. Asiakaspalveluyksikköä johtaa eläintarhalehtori, jonka lisäksi yksikössä työskentelevät markkinointipäällikkö ja markkinointisuunnittelija, kaksi ympäristökasvattajaa, opasviestintäassistentti, verkkosuunnittelija, graafinen suunnittelija ja toimistosihteeri.

Henkilökuntatoiminta ja palkitseminen

Korkeasaaren koko henkilökunta kuuluu henkilöstökerhoon, joka järjestää erilaista virkistystoimintaa ja tapahtumia. Vuonna 2012 henkilöstökerho järjesti muun muassa grillausiltoja, brunsseja, teatteriretkiä, syysretken Vartiosaareen, kesäkauden päättäjäiset Vispilä-laivalla ja tietenkin pikkujoulut. Vuonna 2012 aloiteltiin myös uudenlaista henkilökunnan kerhotoimintaa, ja ensimmäisenä uutuutena toimintansa aloitti *eläinten hyvinvointikerho*, joka kokoontuu säännöllisesti keskustelemaan, katselemaan valokuvia ja kuuntelemaan esityksiä eläinaiheisiin liittyen. Muuta henkilökuntatoimintaa ovat esimerkiksi *veneilykerho* ja *pelikerho*. Korkeasaarelaiset käyvät myös aktiivisesti luovuttamassa verta.

Vuonna 2012 Korkeasaaren eläintarhassa otettiin myös käyttöön uudenlainen palkitsemisjärjestelmä.

V ELÄIMET JA LUONNONSUOJELUTYÖ

Korkeasaaren eläinlajit ja kansainvälinen lajiyhteistyö

Korkeasaaren eläintarha tarjoaa kodin noin 150 eläinlajille, joista suuri osa on luonnossa jo uhanalaisia tai harvinaistuneita. Esimerkiksi amurinleopardeja on luonnossa jäljellä joitakin kymmeniä, ja tänä vuonna Africasia-taloon saapuneita balinkottaraisia on luonnossa jäljellä vain noin 100 yksilöä. Korkeasaari kuuluu Euroopan eläintarhaliittoon (EAZA) ja tekee siksi yhteistyötä erilaisten suojelu- ja kantakirjaohjelmien kautta monien muiden eläintarhojen kanssa.

Euroopan eläintarhaliitto EAZA koordinoi noin 250 lajin EEP/ESB -ohjelmia. EEP (European Endangered species Program) tarkoittaa eurooppalaista suojelu-ohjelmaa, jossa lajista pidetään kantakirjaa ja sen lisääntymistä säädellään koordinaattorin antamien ohjeiden mukaan. Korkeasaaressa EEP-lajeja ovat aasianleijona, ahma, amurinleopardi, amurintiikeri. egyptinkilpikonna, hyasinttiara, keisaritamariini, kulaani, lumileopardi, mongolianvillihevonen, myskihärkä, partakorppikotka, pikkupanda, saukko, sinikurkkuara, valkopääsaki, vesikko ja visentti. ESB-lajit taas ovat lajeja, joista pidetään eurooppalaista kantakirjaa (European Studbook). Joistakin lajeista, kuten esimerkiksi lumileopardeista ja kultatamariineista pidetään myös maailmanlaajuista kantakirjaa. Korkeasaari osallistuu kansainväliseen suojelutyöhön koordinoimalla kierteissarvivuohen eli markhorin EEP-ohjelmaa. Myös rantalintujen (Charadriiformes) eurooppalaisen lajikomitean puheenjohtajuus on Korkeasaaren vastuulla. Korkeasaaressa monitoroidaan myös vuosittain suokukkojen ja vihersäihkyjien eläintarhakantoja Euroopassa.

Eläintarhan vuosi oli erityisesti Euroopan eläintarhaliiton (EAZA) EEP- ja ESP-ohjelmiin kuuluvien lajien lisääntymisen suhteen onnekas: jälkeläisiä saivat mm. metsäpeurat, lumileopardit, valkopääsakit ja kierteissarvivuohet. Huomionarvoisen harvinainen lisääntyminen oli varpuspöllöjen onnistunut pesintä. Korkeasaareen vuonna 2012 saapuneita kokonaan uusia lajeja ovat gundit, balinkottarainen, pikkumarmosetti, pesukarhut ja merikalat (15). Jo tuttuja lajeja edustavat Korkeasaareen loppuvuonna saapunut uusi leijonanaaras ja pitkän odottelun jälkeen Virosta saatu visenttisonni. Korkeasaaressa syntyneitä eläimiä (takini, rubiini-iibiksiä, mangusteja, kierteissarvikauriita, pikkupanda, lumileopardi ja lapinpöllöjä) vietiin muihin eläintarhoihin. Vuoden aikana eläinkokoelmasta poistuivat korkeaan ikään ehtineet ahma ja ilves.

Lajivalinnoissaan Korkeasaaren eläintarha noudattaa EAZA:n lajikomiteoiden suosituksia, vuonna 2012 valmistunutta uhanalaissuunnitelmaa sekä yleissuunnitelman mukaisten teemaalueiden eläinmaantieteellisiä piirteitä. Korkeasaaren eläintarhan oma uhanalaisuusohjelma perustuu EAZA:n lajikomiteoiden suosituksiin eri lajien tarhaustarpeista, ja niiden mukaisesti annetaan etusija EEP/ESB-suojeluohjelman lajeille. Näin ollen Korkeasaaressa olevia tavallisia lajeja tullaan mahdollisuuksien mukaan korvaamaan sopivilla uhanalaisilla lajeilla ottaen myös huomioon Suomen uhanalaisten lajien suojelutarve.

Palosaaren villieläinsairaala

Palosaari sijaitsee Korkeasaaren kupeessa ja saaria yhdistää kannas. Palosaaressa sijaitseva eläinhoitolarakennus on valmistunut vuonna 1979, ja se peruskorjattiin vuona 2012. Palosaaressa toimii villieläinsairaala, jonka toiminnan tarkoituksena on auttaa vahingoittuneita tai orvoiksi jääneitä luonnonvaraisia eläimiä ja palvella yleisöä luonnonvaraisia eläimiä koskevissa kysymyksissä. Villieläinsairaala myös tiedottaa ja valistaa ajankohtaisissa luonnonvaraisia eläimiä koskevissa asioissa. Hoitola on rakennettu niin, että tarpeen vaatiessa sitä voidaan käyttää myös eläintarhan eläinten evakkopaikkana remontti- tai sairastapauksissa ja eläintarhaan tuotavien eläinten karanteenitiloina. Palosaari ei näiden syiden vuoksi ole yleisölle avoinna, mutta hoitolaan voi ottaa yhteyttä kaikissa luonnonvaraisten eläinten sairastapauksissa.

Vuoden 2012 aikana luonnonvaraisten eläinten hoitola vastaanotti lähes 800 loukkaantunutta luonnonvaraista eläintä, joista lähes 40 % palautettiin luontoon. Potilaina oli muun muassa oravia, rusakoita, lepakoita, kalalokkeja, tervapääskyjä, talitiaisia ja sinisorsia. Palosaari tarjosi myös talvehtimismahdollisuuden noin kuudelletoista siilille. Harvinaisempiakin potilaita kävi hoidossa, muun muassa itämerennorppa, liito-orava ja maakotka.

Korkeasaari on osallistunut kansainväliseen Balex-öljyntorjuntaharjoitukseen (elokuu 2012), jonka yhteydessä on määritelty Korkeasaaren toimintavastuut öljyonnettomuuden sattuessa. Korkeasaaren villieläinsairaala ja eläintenhoitoyksikön työntekijät voidaan tulevaisuudessa asettaa pelastustoimien osaksi. Lisäksi Korkeasaari varautuu öljyyntyneiden ja pestyjen lintujen rehustuksen järjestämiseen pitämällä yllä pientä vesilintupellettivarastoa.

VI ASIAKASPALVELU, TAPAHTUMAT JA KÄVIJÄT

Asiakaspalvelu- ja markkinointiyksikkö vastaa eläintarhan asiakaspalvelun toimivuudesta sekä eläintarha- ja luontotietouden tarjoamisesta asiakkaille ja muille sidosryhmille. Yksikön tehtäviin kuuluu mm. viestintä, markkinointi, opastus, ympäristökasvatus ja tapahtumien toteuttaminen.

Teemat ja tapahtumat

Korkeasaaren vuoden 2012 teemana oli lähiluonto. Lähiluontoa ja ihmisen seuralaislajeja käsiteltiin Korkeasaaressa vuoden yleisötapahtumissa, verkkosivuilla kuukauden eläin -sarjassa, näyttelyissä, koululaisten ohjelmissa ja lastenleireillä. Esimerkiksi kesällä saapuneiden pesukarhujen tarinan avulla voitiin kertoa luonnonvaraisten eläinten kaupungistumisen syistä ja seurauksista.

Vuonna 2012 Korkeasaaressa järjestettiin taas suuri määrä hienoja tapahtumia: Art Meets Ice ja Art meets Sand -veistokisat järjestään alkutalvesta ja kesällä, Kissojen yö taas tunnetusti syyskuuna kahtena ensimmäisenä viikonloppuna. Tallitontun reitti joulukuussa houkutteli saaren noin 7 000 kävijää. Perinteisten tapahtumien lisäksi järjestettiin muuttolintupäivänä (13.5.) opastettu saaristoretki sekä syksyllä (15.9.) kansainvälinen pikkupandapäivä. Korkeasaaripäivänä (4.10) yleisö sai seurata eläinten ruokintoja ja tutustua tarhattuun urbaaniin lajistoon. Erilaisia opastettuja ryhmäkierroksia (koululaisryhmiä, yritysryhmiä, syntymäpäiväkierroksia ja niin edelleen) oli vuoden aikana yhtensä noin 230.

Kävijäkokemuksen kehittäminen

Korkeasaaren elämyksellisyyttä kehitettiin mm. monipuolistamalla talvikauden ohjelmaa. Perheille tarkoitettu talvipolku aktivoi tekemään havaintoja ja nauttimaan lähiluonnosta. Taidekilpailut Art Meets Ice ja Art Meets Sand täydentyivät toiminnallisilla lumen- ja hiekanveistopajoilla. Talviohjelmissa hyödynnettiin myös kotaa nuotioineen ja villihevosten aitauksen luokse pystytettyä mongolialaista jurttaa. Taiteen keinoin kerrottiin niin Itämeren eliöstöstä kesänäyttelyssä kuin pesukarhujen sopeutumisesta kaupunkiin pesukarhutarhan lavasteena.

Kesällä otettiin käyttöön sekä suomen- että venäjänkieliset mobiilireitit. Venäläiset matkailijat huomioitiin tuottamalla entistä enemmän venäjänkielistä materiaalia: karttoja, reittiselosteita ja eläinesittelyjä.

Korkeasaari osallistui Tampereen yliopiston tutkimukseen, jossa kartoitettiin haastavia kävijäryhmiä ja toimenpiteitä uusien kävijöiden tavoittamiseksi. Tutkimuksen perusteella palvelutarjontaa osataan tarkemmin kohdentaa eri kävijäryhmille. Taloustutkimuksen suomalaisia Vapaa-ajan kohteita koskevassa yleisötutkimuksessa Korkeasaari sijoittui kolmannelle sijalle ja oli pääkaupunkiseudun ykköskohde ohittaen mm. huvipuiston ja tiedekeskuksen.

Näkyvyys

Vuoden aikana eläintarhan viestinnässä ja markkinoinnissa hyödynnettiin useita sosiaalisen median kanavia (Facebook, Youtube, Flickr). Eläintarhan omilla verkkosivuilla kävijämäärät ovat kasvaneet 10 % ja uutiskirjeen tilaajamäärä on lähes kaksinkertaistunut 15 000 tilaajaan. Erityisesti sosiaaliseen mediaan on tuotettu runsaasti kuva- ja videomateriaalia ja lisäksi sivuilla kävijöitä on aktivoitu kilpailuilla ja kyselyillä. Kesän valokuvakilpailuun saatiin yli 900 kuvaa. Korkeasaaren oma karhuvideo sijoittui Helsingin Sanomien luontovideokilpailussa kolmanneksi.

Eläintarha oli runsaasti esillä myös perinteisessä mediassa. Mediaosumia lehdistössä, TVssä ja radiossa oli vuoden aikana 800 ja verkkomedioissa yli 900. Mediaseurannan tilastojen mukaan vain kahtena viikkona Korkeasaarta ei mainittu tiedotusvälineissä. Runsaasti palstatilaa saivat mm. uudet eläimet pesukarhut ja gundit, Tallinnasta saapunut visenttiuros ja eläinsairaalassa hoidettu ampumisesta loukkaantunut maakotka.

Luonnon monimuotoisuutta koskevien taustajuttujen kirjoittaminen aloitettiin Korkeasaaren verkkosivujen mediapankkiin. Mediatiedottamisen lisäksi tehtiin yhteistyötä televisiotuotantojen kanssa mm. Elixir- ja Luonto lähellä -ohjelmissa sekä lastenohjelma Sherlockissa.

Korkeasaari on ollut mukana kaupungin yhteisissä World design Capital -hankkeissa, Pääkaupunki 200 vuotta -juhlinnassa, Kiinalainen Uusivuosi -tapahtumassa, Itämerihaasteessa sekä Autottoman päivän tempauksessa.

Ympäristökasvatus

Korkeasaaren luontokoulussa vieraili vuoden 2012 aikana 44 helsinkiläistä 3.–6. alakululuokkaa (869 oppilasta ja 74 ohjaajaa); näistä erityisryhmiä oli 9. Hakemuksia luontokouluun oli kolminkertainen määrä vapaisiin päiviin verrattuna.

Uutena toimintana luontokouluun suunniteltiin yläasteikäisten ohjelma**.** Ohjelmaan osallistui 15 luokkaa, kaikki helsinkiläisiä peruskouluja. Oppilaita oli 226 ja opettajia sekä muita aikuisia 27. Erityisryhmiä oli 8. Teemana oli maailman elinympäristöihin, luonnon monimuotoisuuteen ja sen suojeluun keskittyvä ”Koko maailma yhdellä saarella”. Yläasteiden luontokouluohjelman suunnitteluun ja opetuspäiviin saatiin määräraha Opetusvirastolta.

Päivähoidon ohjelmiin osallistui vuoden aikana 326 lasta 17 ryhmässä. Koululaistapahtumissa oli osallistujia yhteensä lähes 2400 oppilasta 157 ryhmässä.

Loppukesällä tehtiin yhteistyössä Harakan luontokeskuksen ja Suomenlinnan kanssa leirikoulukokeilu ”Kolmen saaren seikkailu”. Kokeilun perusteella suunnitellaan yhteisen

merellisen leirikouluohjelman tuotteistamista.

Vuoden aikana luontokoulussa on ollut 9 tet-harjoittelijaa. Uutena toimintana on alkanut kummiluokkatoiminta: neljän vierailun ohjelma on rakennettu oppilaiden sekä opettajan toiveita ja opetussuunnitelmaa huomioiden.

Mobiilisti maailmaan -hankkeeseen liittyen Korkeasaaressa vieraili ensimmäinen helsinkiläinen testiryhmä. Pääkaupunkiseudun luonto- ja ympäristökoulujen kanssa Korkeasaari Helsingin yliopiston OKL:n ympäristökasvatuspäivään, jossa tuleville opettajille esiteltiin ympäristökasvatustarjontaa.

VII RAKENTAMINEN JA YMPÄRISTÖ

Vuonna 2012 Korkeasaaressa keskityttiin kiinteistö- ja ympäristötoimintojen kehittämiseen. Kiinteistöjen hallinnointia kehitettiin yhteistyössä Tilakeskuksen kanssa, ja myös sisäisiä organisaatiomuutoksia tehtiin: kiinteistö- ja ympäristöyksiköt yhdistettiin yhdeksi ympäristönhoito- ja kiinteistöyksiköksi (KYY) 1.6.2012. Yksikkö vastaa eläintarhan ympäristön rakentamisesta ja kunnossapidosta sekä eläintarhatoiminnan piiriin kuuluvien kiinteistöjen, rakenteiden ja laitteiden kunnossapidosta. Yksikön tehtäviin kuuluu rakentamisen ja kunnossapidon lisäksi mm. kasvillisuudesta, jätteiden käsittelystä ja ympäristöraportoinnista huolehtiminen.

Vuonna 2012 valmistuneita rakennustöitä

Palosaaren luonnonvaraisten eläinten hoitolan perusparannushanke
visenttitarhan jälkityöt
Africasia-talon gunditarha
pesukarhutarhan kunnostustyö
Amazonia-talon riutta- ja biotooppiakvaariot
karhulinnan näyttelytilan WC-remontti
Africasia-talon valaistusmuutos LED- valoiksi
lauttalaitureiden kunnostus
Palosaaren jätepuristimet ympäristötöineen
Kurkipuisto
Perhospuutarha

Pienempiä tarha-alueiden kunnostus- ja sisustustöitä tehtiin mm. kissalaakson tarhoissa, gasellitallissa ja vanhassa mäyrätarhassa, johon siirrettiin kaneja. Suunnittelutyö aloitettiin muun muassa uuden luontokoulu- ja toimistorakennuksen, riikinkukkojen, apinalinnan muutostöiden, Palosaaren maisemoinnin, Sukupuuton portaat -hankkeen ja kissalaakson infotorin osalta.

Africasia-talon LED-tekniikkaa hyödyntävällä valaistusmuutoksella on pyritty energiatehokkaaseen valaistusratkaisuun. Hyvin onnistunutta kokeilua on tarkoitus jatkaa tulevien eläintilojen valaistuksen suunnittelussa.

VIII TALOUSTILANNE JA TUNNUSLUVUT

Korkeasaaren eläintarhan toimintakulut vuonna 2012 olivat noin 8 miljoonaa euroa. Palkat ja henkilösivukulut muodostavat leijonanosan vuosittaisista kuluista. Eläinten rehuihin kulutettiin noin 260 000 euroa. Vuonna 2012 eläintarha keräsi toimintatuottoja noin 4 miljoonaa euroa. Tulot muodostuvat pääosin pääsymaksuista (2,8 miljoonaa euroa)sekä ravintoloiden ja kioskitilojen liikevaihtoperusteisista vuokratuloista (noin 613 000 euroa).

Korkeasaaren eläintarhan rakennuskanta on vanhahkoa ja vaatii jatkuvaa korjausrakentamista. Myös Korkeasaaren kehittämissuunnitelman mukainen rakentaminen ja eläintilojen kunnostus vaativat investointeja. Vuonna 2012 merkittävimmät investoinnit kohdistuivat Palosaaren villieläinsairaala perusparannushankkeeseen, uusiin Kurki- ja perhospuutarhapuistoihin sekä Amazonia-talon riutta- ja biotooppiakvaarioihin.

Helsingin kaupungin vuoden 2012 talousarviossa Korkeasaaren eläintarhalle on asetettu yksi **sitova toiminnallinen tavoite**, vuosittaisten aukiolotuntien määrä. Sitova tavoite – 2793 tuntia toteutui ja jopa ylittyi, sillä vuonna 2012 aukiolotunteja oli yhteensä 2834. Eläintarhan toimintaa ja suoritteita seurataan myös vuosittaisen kävijämäärän avulla. Vuoden 2012 **suoritetavoitteeksi** oli asetettu 570 000 kävijää, jota ei saavutettu. Kävijöitä oli vuonna 2012 yhteensä 488 619. Määrä on jokseenkin pitkäaikaisen keskiarvon mukainen, mutta jää asetetusta tavoitteesta, joka on 570 000 kävijää.

Lisäksi eläintarhan **toiminnan laajuutta** arvioidaan seurataan eläinlajien määrän avulla. Tältä osin tavoite – 160 lajia – lähes toteutui, sillä vuonna 2012 lajeja oli Korkeasaaressa 147. Lajimäärää on tulevina vuosina tarkoitus kasvattaa. Niin ikään henkilöstömäärää koskeva **voimavaratavoite** (73 henkeä) toteutui.

Toteutuneet tunnusluvut	**2011**	**2012**
Suoritetavoitteet: Kävijämäärä	489 621	488 619
Tehokkuus/taloudellisuus: Toimintakate/asukas	7,75 €	6,57 €
Toiminnan laajuustiedot: Lajimäärä Pinta-ala	160 24	147 24
Voimavarat: Henkilöstön määrä	72	73
Tuottavuus:	71,0	77,9
Sitova toiminnallinen tavoite: Aukiolotunnit	2813	2834